

Međunarodni književni natječaj **Moje drago serce 2026.**

3. nagrada „Stjepko Težak“

Valerija Horčička

Ništa nije bacila

Autobus je usporio pred mostom.

Ana je podignula pogled prema Kupi, ali rijeku nije mogla vidjeti. Gusta magla obavila je Ozalj i progutala poznata mjesta koja je pokušavala pronaći kroz prozor.

Namjerno je sjela u autobus.

Znala je da bi joj automobil omogućio bijeg kad god poželi. Mogla bi se okrenuti već na prvom zavoj, vratiti se u Zagreb i uvjeravati samu sebe da nije morala doći.

Ali, morala je.

Trebala je isprazniti kuću.

Prodati je.

Zatvoriti jedno poglavlje života koje je predugo ostalo otvoreno.

Kad je autobus stao, Ana je nekoliko trenutaka ostala sjediti. Prsti su joj još uvijek čvrsto držali metalnu šipku kod izlaza, kao da joj tih nekoliko sekundi može dati dovoljno hrabrosti.

Nije.

Izašla je.

Kotačići kofera zazvonili su po cesti.

Miris šume, svježeg zraka s Kupe i aromatičnog bilja koje je cvjetalo uz put naglo su je vratili u vrijeme kada je ovo mjesto zvala domom. I jednako tako brzo, već s prvim udahom, vratio se i dobro poznati osjećaj nemoći i straha. U svom rodnom Ozlju bila je i dalje uplašena djevojčica, a ne uspješna i odlučna poslovna žena kakvom su je svi znali u Zagrebu. Jer - vraćala se majci.

I dok je hodala prema kući, uspomene su dolazile bez reda.

Neke su bile nježne.

Većina nije.

Sjetila se dana kada joj je majka kupila malu zelenu mrežicu za leptire.

Trčala je ovom cestom bezbrižno i lako, u ružičastoj haljinici s volanima, uvjerena da će baš tog dana uloviti najljepšeg leptira kojeg je ikada vidjela.

Nikada nije ulovila nijednog. Ali to joj tada nije bilo važno. Jedino sretno sjećanje koje je o svom djetinjstvu nosila bez gorčine.

Vidjela bi majku na izlazu iz škole.

Sve druge mame grlile su svoju djecu. Popravljale im kosu. Pitale kako je bilo.

Njezina majka samo bi rekla:

– Požuri.

Hodala bi ispred majke pognute glave kao da je sav teret svijeta na njenim malenim ledima. Majka uspravna poput Munjare koja je izazivala strahopoštovanje. Dva koraka, sablasno iza nje.

Dva koraka bolne tišine koji su progutali svaku umiljatu riječ. Dva nesretna koraka udaljenosti. Uvijek.

Školske priredbe. Druge su majke pljeskale. Njezina bi čekala da dođu kući.

Tek tada bi rekla:

– Nisi se dovoljno potrudila.

Ili:

– Uvijek se izvlačiš.

Ana je godinama pokušavala pronaći trenutak u kojem će majka napokon biti zadovoljna.

Bolje učiti.

Bolje crtati.

Bolje govoriti.

Bolje šutjeti.

Ali nikada taj trenutak nije došao.

S Alenom je bilo drugačije. Njega je kao dijete voljela. Bio je obiteljski prijatelj. Donosio bi joj čokolade, igračke i sitnice koje su joj tada izgledale kao najveći pokloni.

Otac ga je volio. Govorio je da je dobar čovjek.

Ali, Anina majka bi svaki put kada bi ga vidjela postala napeta. Pronašla Ani neki posao čim bi došao.

Idi u sobu.

Idi po vodu.

Idi do susjede.

Nije ni na trenutak mogla podnijeti djelić njene sreće.

Onog dana kada joj je majka spakirala kofer za Zagreb, Ana nije razumjela ništa.

Nisu je zanimali majčini razlozi ni njena uobičajena tumorna šutnja.

Vidjela je samo da ju šalje. Odlazi. Da je se rješava.

Suze su joj tekle niz obraze tvoreći malu lokvu na podu dok je sjedila u autobusu i gledala majku kako ostaje na cesti i postaje samo figura u magli.

Majka joj nije prišla. Nije je zagrlila.

Samo je rekla:

– To je za tvoje dobro.

Ana je tada stisnula rub šala oko vrata i obećala sebi da joj nikada neće oprostiti. I da se nikada neće vratiti.

Ozalj je otada ostao samo daleko sjećanje.

Ozalj.

I njena bezosjećajna majka.

Ulazna vrata kuće zaškripila su čim je ključ stavila u bravu.

Još uvijek. Kao nekad.

Gurnula ih je neodlučno, ali snagom koja je i nju samu iznenadila.

Iz unutrašnjosti ju je zapuhnuo miris ustajalog zraka, lavande, peršina i začinskog bilja.

Majka ga je uvijek sušila i spremala s tolikom pažnjom da je Ana kao djevojčica gotovo bila ljubomorna na to bilje.

U hodniku je stajao mali zlatni pehar. Njezin pehar. Onaj koji je osvojila na natjecanju iz matematike u šestom razredu. Na njemu je majka držala ključeve.

Kuću je zarobila teška tišina.

Ista ona kao nekada.

Tišina koja bi nastala kada bi majka i Ana bile u istoj prostoriji, a između njih ne bi bilo niti jedne riječi.

Samo je stari drveni zidni sat javljao da vrijeme ipak nije stalo.

Ostavila je kofer u hodniku i krenula kroz kuću.

Sve je bilo isto.

Kuhinja.

Dnevni boravak.

Kupaonica.

Zastala je pred vratima svoje sobe. Godinama nije ušla unutra. Godinama se uvjeravala da joj nije važno.

Sada je otvorila vrata naglo. Gotovo kao da očekuje da će je nešto iznutra napasti.

– Zaboga, Ana. To je samo soba.

Odmah se nasmijala sama sebi. Ali osjećaj je i dalje odbijao otići.

Soba se nije nimalo promijenila. Bila je čista i uredna. Čišća od ostatka kuće. Kao da ju je majka netom prije smrti posljednju očistila. Čak je i posteljina u njezinoj sobi imala isti miris. Miris sušenih naranči.

Ana je sjela na krevet.

Pogled joj je lutao po prostoru koji je toliko dugo izbjegavala. Na stolu su stajale njezine bojice, flomasteri i stari selotejp iz vremena školovanja.

Prstima je prešla preko površine.

Zaustavila se na setu trokuta za geometriju.

Sjećala se tog dana.

Bacila ih je o zid!

Plakala...

Vrištala!

Nije htjela ići.

Nije htjela majku.

Nije htjela ništa. Samo da ostane...

Podigla je jedan trokut.

Nije vjerovala svojim očima!

Pukotina je bila zalijepljena.

Nespretno.

Ali pažljivo.

Selotejpom.

Otvorila je ladicu.

Unutra su bili njezini crteži. Svi. U smeđoj mapi. Na njoj je pisalo majčinim nesigurnim rukopisom:

Anini crteži.

Ana je dugo gledala te dvije riječi istom onom tišinom kojom je odisala kuća.

Onda odluči otvoriti prozor. Nešto je palo iza zavjese.

Zazveckalo je.

Na podu je ležala mala zelena mrežica za leptire. Njena mrežica. Ana ju je uzela u ruke.

Napuknutu dršku netko je učvrstio onim istim selotejpom.

I odjednom više nije vidjela samo staru mrežu. Vidjela je djevojčicu u ružičastoj haljinici.

Vidjela je cestu.

Ljeto.

Leptire.

I majku koja stoji na vratima kuće, smije se i gleda ju.

Suze su joj konačno potekle. Ne kao onda u autobusu. Ne kao onda kada je mislila da je izgubila majku.

Ove su bile drugačije. Nije znala kako, ali bile su.

Legla je na svoj stari krevet. Mrežicu je čvrsto privila uz sebe i - zaspala.

Sljedećih dana počela je spremati kuću. Ali sada je to činila sporije. Pažljivije.

U kuhinji je pronašla svoju staru šalicu za čaj s ružičastim mačkicama. Drška je bila napuknuta. Nasmijala se kad je vidjela da je popravljena onim istim selotejpom.

U kupaonici su uredno stajale njezine četke za kosu i stara zubna četkica. Četka krpana selotejpom. U hodniku kišobran. Selotejp.

Sve stvari koje je nagrizao zub vremena majka je nekako nespretno popravila.

Selotejpom.

Nije bacila ništa.

Majka ništa nije bacila.

Majčinu sobu ostavila je za kraj.

U ormaru odjeća je uredno visjela. Jakne. Haljine. Torbe. Ana je počela spremati stvari u crne vreće.

Na dnu ormara pronašla je malu kutiju za cipele.

Na poklopcu je pisalo:

Popraviti.

Otvorila ju je. Unutra nisu bile vrijednosti. Ništa što bi očekivala pronaći. Bile su to sitnice. Njezine sitnice.

Otpali gumb s kaputa. Puknuta ukosnica. Mali plastični prsten.

Sve ono što bi većina ljudi bacila. Sve ono što je njezina majka sačuvala.

Na dnu kutije stajala je malena crna knjižica. Nije izgledala važno i gotovo ju je bacila. U tom trenutku je iz nje ispala požutjela fotografija.

Ana.

Trči cestom.

Mrežica u ruci.

Ružičasta haljinica.

Na poledini ispisano:

Moja leptirica.

Ana je zatvorila oči samo da ne zaplače.

Drhtavim rukama otvorila je bilježnicu. Nije bilo ni datuma ni naslova. Samo kratke rečenice. Kao da ih je majka zapisivala onda kada više nije znala kome drugome reći ono što nosi u sebi.

Danas me opet zamrzila.

Okrenula je nekoliko stranica.

Ako ode, spasit će se.

Još jedna.

Neka me mrzi. Samo neka bude daleko od njega.

Presječe ju nešto duboko u grudima. Krik koji se otme kad odlijepiš flaster sa stare rane i ona opet počne krvariti.

Napokon je razumjela... Zato je majka svaki put mijenjala izraz lica kada bi on došao. Zato bi je slala u drugu sobu. Zato ju je jednog dana poslala u Zagreb.

Sve ono što je kao djevojčica doživjela kao odbacivanje možda je bio pokušaj zaštite.

Nespretan.

Bolan.

Ali zaštita.

Zatvorila je bilježnicu oprezno i nježno kako se postupa s najvećim dragocjenostima.

Nije plakala. Barem ne odmah. Jer jedna istina nije izbrisala drugu.

Majka ju je zaštitila.

Ali ju je i povrijedila.

Donijela je odluku koju je smatrala jedinom mogućom. Ali nikada nije pronašla riječi kojima bi je objasnila. Nikada nije znala zagrliti.

Nikada nije znala reći:

"Bojim se."

"Nedostajat ćeš mi."

"Volim te."

Ana je sjela na pod.

U rukama je držala kutiju i nije znala što misliti.

Plan je bio jednostavan.

Očistiti kuću.

Prodati je. Otići.

Ali više ništa nije bilo jednostavno.

Sljedećeg jutra Ana je završila spremanje kuće.

Prije odlaska još je jednom pogledala vrata svoje sobe. Dlanom prešla preko zlatnog pehara, gotovo nesvjesno. Kao da se oprašta od djevojčice koja je ondje ostala toliko godina.

Do mosta je hodala polako.

Magla se ponovno spuštala nad Kupu. Rijeka je tekla jednako mirno kao i onoga dana kada je odlazila. Na sredini mosta zastala je. U jednoj je ruci držala bilježnicu. U drugoj malu mrežicu.

Pogled joj je otišao prema kući koja se jedva nazirala između stabala. Tamo je živjela žena koju je cijeli život poznavala samo kao majku.

Žena koja ju je znala povrijediti.

Žena koja nije znala pokazati nježnost.

Žena koja je ljubav krpala onako kako je krpala napuknutu šalicu, slomljeni trokut ili dječju mrežicu.

Nespretno.

Ali uporno.

Po prvi puta pomislila je koliko je majka tada zapravo bila mlada. Gotovo njezinih godina. Koliko je straha morala nositi sama. Koliko je odluka morala donijeti bez sigurnosti da su ispravne.

Ana nije znala bi li danas postupila drukčije. I upravo ju je ta misao najviše iznenadila.

Jer cijeli je život vjerovala da bi ona znala.

Godinama je mislila da je majka bacila nju.

Sada je znala da nije.

Sačuvala je sve što je mogla.

Samo nije znala sačuvati ono najkrhkije.

Njih dvije.

Ana je zatvorila oči.

Udahnula hladan zrak s Kupe.

I tiho izgovorila riječ koju godinama nije izgovorila.

— Mama.

Vjetar ju je odnio preko rijeke.

Nitko nije odgovorio.

Nije ni trebao.

Ta riječ nije promijenila prošlost.

Nije izbrisala djevojčicu koja je otišla iz ove kuće slomljena.

Samo je odrasloj Ani dopustila da prvi put vidi cijelu priču.

Magla je polako gutala most. Kupa je nastavila teći. A Ana je krenula prema autobusnoj stanici.

Bez žurbe.

Bez potrebe da pobjegne.

I prvi put, nakon toliko godina, ponijela je svoj dom, dio svoje majke, sa sobom.

Povjerenstvo za vrednovanje priča:

Dubravka Težak, Julijana Matanović, Zoran Maljković

Organizatori natječaja:

[Gradska knjižnica i čitaonica Ivana Belostenca Ozalj](#)

[Ogranak Matice hrvatske u Ozlju](#)

Pokrovitelji natječaja:

[Karlovačka županija](#)

[Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske](#)

[Grad Ozalj](#)

